

CULTURA & BATE CRIZA

SERIE
DE
CONFERINȚE

27
oct
2011

„Cultura bate criza” (prescurtat CuBaCri) este un proiect conceput de Sorin Alexandrescu și organizat cu sprijinul Centrului de Excelență în Studiul Imaginii și al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”. Titlul, oarecum ludic, exprimă convingerea că, în ciuda unor numeroase și adânci forme de criză, societatea românească produce valori trainice și durabile. Fără a ignora criza, refuzând doar obsesia ei - abundentă în unele zone din mass-media -, dorim să promovăm încrederea în noi înșine și în capacitatea de creație în cultură a românilor din țară și din diaspora. Aceeași atenție dorim s-o acordăm unor valori culturale și științifice din alte țări.

Distanțându-ne de presiunea politicului, deși fără iluzia de-a putea trăi în afara lui, dorim să creem un spațiu de reflecție calmă, fără incriminări inutile. Nu numai politicienii, ziariștii și patronii cluburilor de fotbal sunt lideri de opinie, dacă sunt, ci și artiștii, savanții și intelectualii, în sens larg. Problemele de cunoaștere și de expresie ale acestora sunt în primul rând reperele lumii în care trăim și ale modernității noastre. Avem nevoie de spectacolul unei gândiri și al unei arte puternice și originale. Afirmarea unor valori, dacă nu anulează criza economică, ne poate face conștienți de existența unui liant, în ciuda disensiunilor dintre noi, și de o justificare a prezenței în Europa, în ciuda corupției și a involuției în unele domenii.

În 2010 au fost invitați să vorbească George Banu, criticul român de teatru stabilit la Paris (28 octombrie), regizorul Mihai Măniuțiu (5 noiembrie), Andrei Pleșu (18 noiembrie), marele istoric și filosof american al istoriei Hayden White (30 noiembrie) și academicianul Solomon Marcus (9 decembrie). Seria de conferințe a continuat în 2011 cu Dan C. Mihăilescu (23 februarie), Ana Blandiana (9 martie) și Andrei Ujică (30 martie).

Dacă doriți să primiți informații despre următoarele conferințe, vă rugăm să ne trimiteți un email la adresa: culturabatecriza2011@gmail.com sau accesați <http://www.facebook.com/culturabatecriza2011>

Roger Griffin

Roger Griffin is Professor in Modern History at Oxford Brookes University (UK), having obtained a BA (First) from Oxford University in Modern Languages (French and German) in 1970, and his DPhil from Oxford University in 1990 (politics). Since then he published over 120 items on a wide range of phenomena relating to generic fascism, including the two monographs *The Nature of Fascism* (Pinter, 1991), *Modernism and Fascism. The Sense of a Beginning under Mussolini and Hitler* (Palgrave, 2007), and the collection of essays *A Fascist Century* (Palgrave, 2008). He also edited the anthologies of primary and secondary

sources relating to fascism *Fascism* (OUP, 1995), *International Fascism. Theories, Causes and the New Consensus* (Arnold, 1998); and (with Matthew Feldman) the 5 volumes of *Critical Concepts in Political Science: Fascism* (Routledge, 2003). His forthcoming monograph is *The Metapolitics of Terrorism. From the Sicarii to the New Knights Templars* (Palgrave, 2012). He has been translated into French, Spanish, Portuguese, Norwegian, Polish, Russian, Estonian, Korean, Italian, German, Finish, and Romanian and given scores of keynotes and public lectures on topics relating to fascism, modernism, and terrorism. In May 2011 he was awarded an honorary doctorate by the University of Leuven.

Roger Griffin, *Modernism and Terrorism*

Though 9/11 unleashed a flood of analysis and media coverage, and created a new discipline, terrorology, remarkably little attention has been given to the non-instrumental, utopian, symbolic, *metapolitical* dimension of terrorism. This talk will explore the way throughout history terrorist violence has rooted in the human need for a total sense of belonging to the world as a meaningful, purposeful reality (a *nomos*). Over the last two centuries the nomocidal impact of modernization (,Western modernity') has underlined religious cultures and thus created a permanent nomic crisis. The human abhorrence of a nomic void has generated many thousands of personal and collective initiatives to solve the crisis, either through finding a deeper personal sense of meaning or transcendence, though no longer necessarily in a suprahistorical reality, or through a social or political project which will restore a threatened *nomos* or create a new one for modern society. Within this framework fascism in its many forms can be seen as a radical, *futural* response to the spiritual crisis of modernity, an analysis which has a particular bearing on the Legion of the Archangel Michael. This talk will explore regenerative projects in art, technology, social change and politics as forms of ,modernism' and locate terrorism since the Russian nihilists within the general phenomenon of modernism. From this angle it is possible to see how both Islamist terrorism and the terrorism of Anders Breivik as two different manifestations of the same quest to live out a totalizing *nomos* as a refuge against modern nihilism.

A Fascist Century - Essays by Roger Griffin, Matthew Feldman (ed.), London, Palgrave MacMillan, 2008

The overriding motive behind fascism for its most fanatical believers was not the preservation of capitalism, or the destruction of socialism, or the elimination of racial inferiors as ends in themselves. Instead they were mobilized by deep-seated longings for a new identity, a new beginning, and a new age beyond a contemporary historical reality widely experienced as 'falling apart' and a society in the thrall of materialism, atomization, anomie, and moral dissolution. (p. 66)

I would argue that the regimes produced by Fascism and Nazism, and in the long run by Soviet and Chinese communism as well, proved to be economically, politically, and, in humanistic terms, morally unsustainable, so that they can all be considered case-studies in palingenesis in the negative sense. (p. 68)

Definition of fascism given by Matthew Feldman in *A Fascist Century*, p. XVIII

Since it first emerged in the wake of the World War One, fascism can be profitably conceptualized as a specifically modern form of secular 'millenarianism' constructed culturally and politically, not religiously, as a revolutionary movement centring upon the 'renaissance' of a given people (whether perceived nationally, ethnically, culturally, or religiously through the total reordering of all perceivedly 'pure' collective energies towards a realizable utopia; an ideological core implacably hostile to democratic representation and socialist materialism, equality and individualism, in addition to any specific enemies viewed as alien or oppositional to such a programme.

Sorin Alexandrescu: *Interwar Romanian pluralism: how could we approach it?*, in: *Images, Imagini, Images. Journal of Visual and Cultural Studies (CESI)*, Pitești, Paralela 45, 2011, nr.1, pp.121-145

Following Roger Griffin's book, *Modernism and Fascism*, the interwar Fascism and Nazism brought their *own* contribution to shaping a certain type of modernism: „its thrust towards a *new* type of society means that it represents an *alternative modernism* rather than the rejection of it” (p.53). It is „conceived as an alternative modernity” in order to stop the general collapse of values and even produce a „new man” (p.55) as „a more «spiritual» alternative to the old one” (p.56). This modernism underlines, beyond moral or political alternative experiences, the importance of „epiphanies” of some spiritual, transcendental worlds, the ones discovered by Joyce, Woolf, Proust and Kafka (p.63-64). To us, this observation is extremely important because in many stories of Mircea Eliade most events come forth during the *aevum*, another dimension of time than *chronos*, the one indicated by the clock. Besides, Eliade – just as Griffin – specifies that the term „epiphany” originated with Joyce. Finally, Griffin underlines the importance of a „polygenetic force that can express itself directly in revolutionary social and political movements, left and *right*, without any aesthetic mediation” (p.68).

Some Romanian extreme right intellectuals agreed to the political statements of the Iron Guard but this does not mean they also took part in their murderous actions. I give here more attention to Haig Acterian. We should therefore admit the existence of a *legionary modernism* – as frankly as Griffin did it for fascist and Nazi modernisms – considered as an attempt toward a cultural renewal that functioned at the same time with, and in spite of political errors and crimes.

In the same spirit, I am also pleading for an attempt to reconstruct what we could call a *communist modernism*. Although some leftist intellectuals paved the way to the terrible Stalinism of the fifties, there had been a communist modernism before and during the war; see Miron Radu Paraschivescu. The proletcultism stopped it in 1947-1948.

Sorin Alexandrescu - organizator și moderator

Asistent la Facultatea de Litere din București (1963) și lector (1966). Doctor în filologie (1971). Conferențiar (1976) și profesor (1980) la Universitatea din Amsterdam, unde predă cultură română, semiotică și filosofie între 1969 și 2002. Fondator și director la *International Journal of Rumanian Studies*, Association Internationale d'Études Roumaines, Asociația olandeză de semiotică și Institutul de Cercetări Interdisciplinare ISELK de la Universitatea din Amsterdam. Fondator și secretar al Asociației pentru drepturile omului din România „Roemenië Comité” și al revistei acesteia, *Roemenië Bulletin* (1988-1999). Reia cursurile la București, apoi la Iași și Constanța, începând cu 1990. Consilier personal pentru cultură și educație al președintelui Emil Constantinescu (1998-2000). Actualmente profesor la Universitatea din București. Fondator și director al Centrului de Excelență în Studiul Imaginii (CESI), din 2001.

Autor a peste 25 de cărți în România, Olanda și Franța, de la *William Faulkner* (1969), la *Paradoxul român* (1998) și *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (2006) și a sute de studii, articole și emisiuni de TV și radio în Olanda și România. A primit 10 premii și medalii, printre care: premiul Uniunii Scriitorilor în 1969 și 1998 și Ordinul Oranje-Nassau cu gradul de ofițer din partea reginei Olandei, pentru activitățile sale în această țară (2002).

Centrul de Excelență în Studiul Imaginii (CESI) a fost înființat la Universitatea din București (UB), cu un program de cercetare și cu unul didactic, din 2001, masteratul „Teoria și Practica Imaginii”, la care se adaugă, în 2009, al doilea masterat, „Spectacol, Multimedia și Societate”. În 2005, CESI înființează Școala Doctorală „Spațiu, Imagine, Text, Teritoriu”, în cadrul consorțiului dintre UB și Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, iar în 2010 programul de studii postdoctorale CIVIS. Director al CESI este prof. dr. Sorin Alexandrescu. CESI propune numeroase studii și dezvoltă colaborări naționale și internaționale în domeniul imaginii vizuale. Pentru informații suplimentare, vizitați www.cesi.ro

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”

DE SPIRITU ET ANIMA

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București este o instituție de interes național, înființată de regele Carol I în anul 1891, ca Fundație Universitară. Constituită dintr-o unitate centrală și 15 biblioteci de facultate localizate în spațiile Universității din București, instituția asigură accesul la informație și cultură pentru studenții, cadrele didactice și cercetătorii din capitală. Prin colecțiile și serviciile oferite, prin condițiile de studiu și lectură asigurate, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” este cea mai importantă structură info-documentară universitară din România.
